

Utdannings- og forskningskomiteen
Stortinget

Oslo 03.03.2020

Representantforslag om at de selvforvaltende universitetene og høyskoler fortsatt skal eie egne bygg og eiendommer, Dokument 8:66 S (2019-2020)

NTL er støtter forslaget om å opprettholde ordningen med at dagens selvforvaltende institusjoner i universitets- og høyskolesektoren fortsatt skal være eiere av egne eiendommer og bygningsmasse.

Finansdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet engasjerte konsultantselskapet Capping Gemini Invent til å foreta en såkalt «områdegjennomgang», som har foreslått å overføre eierskap og forvaltning av universitetenes eiendommer til Statsbygg. Flere rapporter konkluderer med at forslaget er ikke forsvarlig utredet, det er særdeles dårlig og det har møtt massiv motstand fra alle parter i sektoren; fra ledelse og administrasjon, studenter og fagforeninger.

I dag eier og forvalter universitetene i Oslo (UIO), Bergen (UIB), Trondheim (NTNU), Tromsø (UIT), og Ås (NMBU) selv hoveddelen av sine eiendommer og bygninger. Eiendomsforvaltning er viktig for å nå universitetenes samfunns mål – derfor har universitetene de siste årene utviklet en profesjonalisert eiendomsforvaltning på virksomhetene. En integrert organisasjon, som er tett på brukerne, med kompetanse og kjennskap til bygningene og som deltar i utviklingen av dem, er bedre for kjernevirksomheten – både kostnadmessig og samfunnsøkonomisk. Hvordan bygg driftes, fleksibiliteten knyttet til bruk, lokalkunnskap, kjennskap til formål, og til forskningen og undervisningen som foregår i selve byggene, er vesentlig for at universitetene skal klare å svare på samfunnsoppdraget.

Dersom anbefalingen om å overføre ansvaret til Statsbygg følges, vil dette få store konsekvenser for universitetenes kontroll med, bruk og utvikling av eiendommene. Det vil gjøre vilkårene for forskningen mer uforutsigbare, og få store konsekvenser for de som i dag arbeider med drift og vedlikehold av bygninger og eiendommer.

I områdegjennomgangen finnes det ingen beregninger eller analyser som underbygger at Statsbygg kan forvalte universitetenes eiendommer mer kostnadseffektivt. Det foretas ingen beregning av husleien til Statsbygg sammenlignet med dagens «internhusleie» på universitetene. Men prinsippene som Statsbygg legger til grunn for sin kostnadskalkyle tyder på at en økning er sannsynlig. Det er videre ingen automatikk i at økt husleie til Statsbygg blir kompensert med tilsvarende økte bevilgninger til universitetene.

Det gjøres heller ingen konkrete analyser av hvilke oppgaver det er hensiktsmessig å overføre, eller av de praktiske konsekvensene av en overføring. Det foreligger ingen dokumentasjon eller beregninger som godtgjør at Statsbygg kan utføre Forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdsoppgavene (FDV) mer kostnadseffektivt enn universitetene selv, til tross for at nettopp det hevdes å være premisset for konklusjonen.

Eiendomsmassen ved universitetene er omfattende, kompleks og ulik, og de respektive eiendomsavdelingene har ansvar for en lang rekke oppgaver som ligger utenfor det Statsbygg påtar seg. Kombinasjonen av økt husleie og at det ikke er mulig å overføre alle oppgaver som i dag ligger under universitetenes eiendomsavdelinger til Statsbygg, vil føre til mer byråkrati og diskusjoner om grensesnitt, med potensielle konflikter om hvem som har ansvar for hva, hvem som skal betale, osv. Det er mer sannsynlig at underfinansiering blir brukt som virkemiddel til å presse frem redusert arealbruk og ytterligere kostnadskutt på universitetene med sterkere press for outsourcing og overføring av tjenester til private aktører.

Å pålegge sektoren å bruke Statsbygg som rådgiver ved leie av bygg vil også bety at det først og fremst er kostnad og arealeffektivisering som legges til grunn. Vi registrerer at kommunal- og moderniseringsminister Nikolai Astrup (H) peker på at leie, etter lønn, er en av de største utgiftene i offentlig sektor. Med dette utgangspunktet legger ministeren opp til at innsparing og kostnadsreduksjon skal skje på bekostning av behovene til forskning og undervisning. Samtidig bekrefter forsknings- og høyere utdanningsminister Henrik Asheim (H) i universitetsavisen Uniforum 28. februar at en overføring til Statsbygg kan være et ganske sterkt angrep på autonomien til de selvforvaltende institusjonene. Det er vi enig med Asheim i. NTL mener at et pålegg om å bruke Statsbygg som rådgiver også er en inngripen i sektorens autonomi.

Eiendomsforvaltning i regi av Statsbygg har andre mål enn det som er sektorspesifikke, og er basert på andre bygningsmessige prioriteringer, herunder også andre interne økonomiske prioriteringer. Å legge opp til en organisering av statlige virksomheter som baserer seg på intern konkurranse om midler har gang på gang vist seg å være svært lite effektivt forvaltning av felleskapets midler. Målsettingen må være at bygningsforvaltningen ved universitetene skal bidra til bedre forskning og utdanning, og vurdere økonomi, effektivitet og kvalitet i forhold til dette.

Å splitte opp oppgaver som ikke passer inn i et snevert begrep om kjerneoppgaver, for å deretter skille ut områder og tvinge virksomhetene til å leie de inn igjen er et politisk valg. Dessverre er det slik at regjeringen er konsekvent i sin sentralisering, ikke bare geografisk, men også i myndighet. Til tross for at UH-sektoren har særskilte fullmakter, blir en stadig større del av deres ansvarsområder styrt av direktorat og departement. Presset for outsourcing av sektorens bygg føyer seg inn i rekken av tiltak som setter markedsstyringsprinsipper foran faglig styring.

Vennlig hilsen

Ellen Dalen
2.nestleder

